

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»
БЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ
КАФЕДРА МЕТОДИКИ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ ТА
СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН**

**ІННОВАЦІЙНІ МОДЕЛІ РОЗВИТКУ
НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
ПЕДАГОГІВ ПРОФЕСІЙНОЇ І ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ:
ДОСВІД, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ**

Матеріали

Міжнародної конференції з онлайн-трансляцією

(20 травня 2021 року, м. Біла Церква)

БІЛА ЦЕРКВА– 2021

УДК 377.112.4
І-66

Рекомендовано Вченою радою Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти ДЗВО «УМО» НАПН України (протокол № 6 від 29.09.2021 року).

Рецензенти:

Сидоренко Вікторія Вікторівна – директорка Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти ДЗВО «УМО» НАПН України, докторка педагогічних наук, професорка кафедри педагогіки, психології та менеджменту

Ковальчук Василь Іванович – завідувач кафедри професійної освіти та технологій сільськогосподарського виробництва Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка, доктор педагогічних наук, професор

Інноваційні моделі розвитку науково-методичної компетентності педагогів професійної і фахової передвищої освіти: досвід, проблеми, перспективи: зб. матеріалів Міжнародної конференції з онлайн-трансляцією, м. Біла Церква, 20 травня 2021 р. / за заг. ред. А.Б. Єрмоленка, В.С. Кулішова, С.С. Шевчук. Видавець ФОП Мокшанов В.В. Запоріжжя, 2021. 552 с.

ISBN 978-617-8064-05-1

У збірнику представлено тези доповідей учасників Міжнародної конференції з онлайн-трансляцією «Інноваційні моделі розвитку науково-методичної компетентності педагогів професійної і фахової передвищої освіти: досвід, проблеми, перспективи». У ході роботи конференції було розглянуто ряд актуальних питань стосовно: поняття науково-методичної компетентності педагога в сучасній теорії і практиці, розвитку науково-методичної компетентності педагогів в умовах суспільних та освітніх викликів, інноваційних моделей розвитку науково-методичної компетентності педагогів закладів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти, зарубіжного досвіду розвитку науково-методичної компетентності педагогічних працівників шляхом формальної, неформальної та інформальної освіти, реалізації сучасних освітніх практик у професійній діяльності педагога професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти, шляхів розвитку науково-методичної компетентності педагогів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти в сучасних умовах, застосування можливостей відкритого освітнього середовища для розвитку науково-методичної компетентності педагогів, тощо.

Матеріали збірника стануть у нагоді керівникам, методистам, старшим майстрам, викладачам професійно-теоретичної підготовки та майстрам виробничого навчання закладів професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти.

За зміст і достовірність матеріалів несуть відповідальність автори тез.

УДК 377.112.4

ISBN 978-617-8064-05-1

© БІНПО УМО НАПН України, 2021

ЗМІСТ

<i>Інформаційне повідомлення</i>	14
--	----

СЕКЦІЯ 1

ПОНЯТТЯ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГА В СУЧАСНІЙ ТЕОРІЇ І ПРАКТИЦІ

1. <i>Антонюк Л.А.</i>	19
МЕТОДИЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ПЕДАГОГА: СУТНІСТЬ ТА СТРУКТУРА	
2. <i>Герасимик-Чернова Т.П., Оласюк Я.В.</i>	25
ПРОФЕСІЙНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПРИ ВИВЧЕНІ ТЕХНІЧНИХ ДИСЦИПЛІН	
3. <i>Гоцуляк К.І.</i>	29
ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО - МЕТОДИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	
4. <i>Іщенко І.В.</i>	34
НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ВИКЛАДАЧА ЗАКЛАДУ ФАХОВОЇ ОСВІТИ	
5. <i>Купрісвич В.О.</i>	37
СУЧАСНІ АСПЕКТИ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГА ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ТА ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ.	
6. <i>Мірошніченко К.Б.</i>	42
РЕАЛІЗАЦІЯ ЛОГІСТИЧНИХ МОДЕЛЕЙ УПРАВЛІННЯ ЗАКЛАДОМ ОСВІТИ ЗАДЛЯ РОЗВИТКУ КРЕАТИВНОСТІ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ	
7. <i>Микитюк С.М.</i>	50
ЛОГІСТИКА ПЕДАГОГІЧНИХ ІННОВАЦІЙ ЯК МЕТОДОЛОГІЯ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ЗІ(ІІТ)О	
8. <i>Мороз О.Г.</i>	56
ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИЗНАЧЕННЯ Й ОБГРУНТУВАННЯ ПОНЯТЬ «МЕТОДИЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ», «НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ», «НАУКОВО-МЕТОДИЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ»	
9. <i>Сергеева Л.М.</i>	62
ДОСЛІДНО-ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА РОБОТА ЯК МЕХАНІЗМ ФОРМУВАННЯ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ	

10. *Стойчик Т.І.*
ОСОБЛИВОСТІ УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНОЮ ОСВІТНЬОЮ
ДІЯЛЬНІСТЮ У ЗАКЛАДАХ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-
ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ

СЕКЦІЯ 2

РОЗВИТОК НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГІВ В УМОВАХ СУСПІЛЬНИХ ТА ОСВІТНИХ ВИКЛИКІВ

- 1 *Дем'янчук Ю.В.* 73
АКТУАЛЬНІ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ПРОБЛЕМИ
РОЗВИТКУ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
ПЕДАГОГІВ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ
- 2.. *Денисенко О.Г.* 78
ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГА.
3. *Заслоцька Н.В.* 83
ФОРМИ І МЕТОДИ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ У ЗАКЛАДІ ПРОФЕСІЙНОЇ
ОСВІТИ
4. *Ілляшенко Л.О.* 87
ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИКЛАДАЧА ЗАКЛАДУ ФАХОВОЇ
ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ
5. *Кулішов В.С.* 93
ДИНАМІКА РОЗВИТКУ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГІВ ЗП(ПТ)О ЗА
РЕЗУЛЬТАТАМИ КОНТРОЛЬНОГО ЕТАПУ ДОСЛІДЖЕННЯ
- 6 *Ликтей Л.М.* 98
РОЗВИТОК МЕТОДИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИКЛАДАЧІВ
ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН У ЗАКЛАДАХ ФАХОВОЇ
ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ
7. *Лукіянчук А.М.* 102
ПСИХОЛОГІЧНІ УМОВИ РОЗВИТКУ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГІЧНИХ ПЕДАГОГІВ В
СУЧАСНОМУ ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ

8.	<i>Масліч С.В.</i>	106
	РОЗВИТОК НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГА ЗП(ПТ)О ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ НОВИХ ВИКЛИКІВ	
9.	<i>Матвійчук В.В.</i>	110
	РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГА ЧЕРЕЗ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	
10.	<i>Олійник Г.Я., Остафійчук Т.Д.</i>	115
	АЛГОРИТМ ТА МОДЕЛЬ ІНДИКАЦІЇ РИЗИКІВ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ	
11.	<i>Пищик О.В.</i>	120
	ПРІОРИТЕТНІ НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ РОЗВИТКУ КОМУНІКАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ КЕРІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ	
12.	<i>Пицолка І.А.</i>	125
	СУЧАСНІ НЕТРАДИЦІЙНІ ФОРМИ НАВЧАННЯ	
13.	<i>Студінський В.А., Петрушак О.М.</i>	128
	НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ЗДІЙСНЕННЯ КРАСЗНАВЧОЇ РОБОТИ В НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ П(ПТ)О В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ	
14.	<i>Ткачук Н.В.</i>	132
	ШЛЯХИ РОЗВИТКУ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГІВ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ	
15.	<i>Трубляк Г.М.</i>	141
	САМООСВІТА ЯК ПРОЦЕС САМОВДОСКОНАЛЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГА	
16.	<i>Шамралуєк О.Л.</i>	145
	РОЗВИТОК НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ПЕДАГОГІВ ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ ХМЕЛЬНИЧЧИНИ В УМОВАХ ІННОВАЦІЙНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ	
17.	<i>Шевчук С.С.</i>	150
	КОНЦЕПЦІЯ КОМПЕТЕНТНІСНОГО ПІДХОДУ У ПРОФЕСІЙНІЙ ОСВІТІ	
18.	<i>Янова В.М.</i>	154
	РОЛЬ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИКЛАДАЧА У ФОРМУВАННІ ЦІННІСНОГО СТАВЛЕННЯ СТУДЕНТІВ ДО НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	

Ілляшенко Л. О.,
*заступник директора з навчальної роботи,
викладач-методист, фаховий коледж економіки і технологій
Національного університету «Чернігівська політехніка»
(м. Чернігів, Чернігівська обл.)*

ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИКЛАДАЧА ЗАКЛАДУ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

В умовах сьогодення розвиток і формування професійної компетентності викладача є ключовими питаннями у системі освіти, яка потребує оновлення змісту та форм організації навчально-виховного процесу. Пріоритетність даної проблематики полягає у врегулюванні розбіжностей між новими критеріями педагогічної діяльності, які виникають за рахунок педагога, як спроможного суб'єкта до професійного, особистісного саморозвитку, гуманістичного спрямування педагогічних систем, технологій і його спроможності до виконання завдань під час освітнього процесу. Для покращення педагогічної майстерності викладач повинен постійно розвивати свою професійну компетентність, а саме володіти вміннями для здійснення правильного вибору педагогічної позиції, змісту навчання та форм, навчальної літератури тощо.

У своїй науковій праці [1, с.11] В.В.Олійник зауважує про необхідність навчання педагога протягом життя для постійного самовдосконалення знань, які відповідають потребам часу. А також зазначає вагомість створення необхідних умов для педагога, а саме — володіння новітніми знаннями методики, теорії та методології європейського рівня за суспільними міжнародними орієнтирами. Отож для успішної модернізації освітнього процесу актуальним залишається підвищення якості вищої освіти, шляхом покращення професійного рівня викладачів, не лише за рахунок власних знань, а й уміння приймати виважені рішення, уміло управляти інформацією. У свою чергу інформатизація освіти спричинила не лише трансформацію методичної

бази, а й ролі освіти в державі. Тому суспільство потребує, у першу чергу, професійного і сучасного викладача, який відповідає вимогам закладів фахової передвищої освіти (далі ЗФПО).

Варто зазначити основні критерії, якими має досконало володіти викладач ЗФПО: державною мовою; інформаційною складовою відповідної навчальної дисципліни; вмінням використовувати навчальні технології, інноваційні методи, форми педагогічної діяльності; вмінням встановлювати зв'язок навчальної дисципліни з навколишнім життям і сучасністю із застосуванням можливих засобів інформації. Викладач має займати активну життєву позицію у культурній, економічній, політичній та суспільній складовій; оперувати сучасними аудіо- та відео- компетенціями для проведення спостережень, досліджень; вміти використовувати медіаосвіту; добре володіти інформаційно-комунікаційними технологіями та засобами – сьогодні це не лише особистісна потреба, а й об'єктивна вимога часу, особливо в організації дистанційної освіти. Визначені критерії обумовлюють розвиток професійної компетентності сучасного викладача ЗФПО.

Порівняння представлених авторами трактувань понять *«розвиток»*, *«компетенція»* та *«компетентність»* свідчить про відсутність єдиного визначення (таблиця 1).

Таблиця 1

Дефініції науковців щодо розкриття сутності понять *«розвиток»*, *«компетенція»* та *«компетентність»**

<i>Автор</i>	<i>Трактування поняття</i>
Р. Декарт	Розвиток – це породження природою нових форм матерії [2, с. 22].
І. Кант	Розвиток – це походження світів, виникнення небесних тіл та причини їх руху [3, с. 11-19].
Г. Гегель	Розвиток – це поєднання як матеріального світу (кількість, якість, міра, явище, об'єкт), так і ідеального (чиста думка, ідея, мораль, свідомість, мистецтво) [4, с. 215].

Аристотель	Розвиток —це реалізація, розкриття під дією кінцевої мети тих тенденцій, що спочатку були закладені в тій або іншій живій істоті, зводячи, таким чином, розвиток до сукупності кількісних змін, до повторення раз і назавжди даного [5, с. 54].
О.В. Кучай	Компетенція—це сукупність взаємозалежних якостей особистості (знання, уміння, навички, способи діяльності), що задаються до певного кола предметів і процесів та необхідних для якісної, продуктивної діяльності щодо них [6, с. 45].
М.С.Головань	Компетенція— це деяка відчужена, наперед задана вимога до підготовки особи (властивості або якості, потенційні здатності особи), наперед задана вимога щодо знань та досвіду діяльності у певній сфері [7, с. 29].
В. О. Калінін	Компетентність характеризує і визначає рівень професіоналізму особистості, а її досягнення відбувається через здобуття необхідних компетенцій, що складають мету професійної підготовки фахівця [8, с.8].
О. І. Пометун	Компетентність—це інтегрований характер поєднання знань, умінь і навичок, що дозволяють ефективно розв'язувати певні проблеми і завдання у конкретному виді діяльності [9, с. 18].

* - узагальнено автором на основі [2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9].

На думку Р.Декарта розвиток — це породження природою нових форм матерії [2, с. 22-33]. О.В. Кучай [6, с. 45] визначає поняття «компетенція» через сукупність взаємозалежних якостей особистості що задаються до певного кола предметів і процесів та необхідних для якісної, продуктивної діяльності щодо них. Інший аспект компетентності розкриває В.О.Калінін як рівень професіоналізму особистості, а її досягнення відбувається через здобуття необхідних компетенцій, що складають мету професійної підготовки фахівця [8, с.8].

Підвищення професійної компетентності викладача ЗФПО включає в себе процес зміни професійних дій викладача, а саме його особистісних якостей та професійних знань й умінь, який безпосередньо пов'язаний із модернізацією освітньої траєкторії. Під час використання професійної компетентності та

творчого підходу в освітньому процесі формується індивідуальний стиль роботи викладача ЗФПО, який включає в себе не тільки уміння аналізувати та систематизувати критерії освітнього процесу у Європі, а й проектувати індивідуальну професійну діяльність, прогнозувати зміни в освітньому середовищі та в навчальній діяльності студентів, здійснювати аналіз інтелектуальних ресурсів тощо.

Тобто, під визначенням висловлювання «розвиток професійної компетентності викладачів ЗФПО» слід розуміти процес векторних змін знань та умінь, вдосконалення професійних, особистісних якостей викладача та виокремлення власної позиції. Головним етапом у процесі педагогічної роботи залишається самоорганізація та саморозвиток викладача ЗФПО у результаті вчасного здійснення аналізу та систематизації ускладнень його педагогічної діяльності, рівня його професійної компетентності. Через зовнішні впливи зумовлюється необхідність розвитку мотиваційних факторів викладачів для підвищення професійної компетентності під час навчального процесу. Викладач ЗФПО за результатами дослідження володіє високим рівнем професіоналізму, а в разі неповного комплексу засобів, які використовуються, отримує їх завдяки співробітництву та у майбутньому розвиває рівень власної компетентності.

Розвиток професійної компетентності викладачів ЗФПО під час навчального процесу включає основні етапи:

- етап діагностики (виокремлення перешкод для викладачів під час практичної діяльності, також визначення власних цілей та задач в педагогічній діяльності викладача);
- аналіз та узагальнення ускладнень, які виникають під час дій викладачів та їх усунення;
- створення проекту власної діяльності викладача ЗФПО, що є основною метою у процесі діагностування їх професійної компетентності;

- здійснення перевірки та самоперевірки рівня професійної компетентності викладачів ЗФПО.

Отже, серед загальних педагогічних умов у процесі розвитку професійної компетентності викладача ЗФПО слід виокремити основні: визначені вимоги під час професійної та педагогічної підготовки викладачів; створення моделі професійної компетентності викладача ЗФПО та методики при оцінці компетенцій викладача ЗФПО; здійснення аналізу результатів кожного викладача і загалом педагогічного колективу; виокремлення недоліків, які існують в педагогічному колективі та подальше їх усунення. Виконання відповідних умов забезпечує розвиток професійної компетентності викладачів ЗФПО.

Список літератури:

1. Олійник В. Стан та перспективи модернізації системи фахового зростання педагогічних працівників України /В.В.Олійник // Освіта на Луганщині. – 2002. – № 1(16). – с. 11-14.
2. Декарт Р. Метафізичні розмисли / Рене Декарт. – К.: Юніверс, 2000. –304 с.
3. Кант И. Критика чистого розуму. Соч.: в 6-ти т. – М.: Мысль, 1964. – Т.3. – 799 с.
4. Гегель Г.В.Ф. Наука логіки. – Т.1 // Энциклопедия философских наук / Г.В.Ф. Гегель. – М.: Мысль, 1974. – 452 с.
5. Аристотель. Категории // Сочинения: в 4 т. / Аристотель. – М.: Мысль, 1978. – Т. 2. – С. 53-90.
6. Кучай О.В. Компетенція і компетентність – відображення цілісності та інтеграційної суті результату освіти / О.В. Кучай // Рідна школа. – 2009. – №11. – С. 44-48.
7. Головань М.С. Компетенція та компетентність: порівняльний аналіз понять / М.С. Головань // Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. – 2011. – №8. – С. 224-233.

8. Калінін В.О. Формування професійної компетентності майбутнього вчителя іноземної мови засобами діалогу культур: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: 13.00.04 «Теорія та методика професійної освіти» / В.О. Калінін. – Житомир, 2005. –20 с.

9. Пометун О.І. Теорія та практика послідовної реалізації компетентнісного підходу в досвіді зарубіжних країн / О.І. Пометун // Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи. – К.: К.І.С., 2004. – С. 16 - 33.